

ניו-יורק, ניו-יורק, ניו-יורק

כבר לא מדובר באן-גוד. במכירה פומבית, שנערכה כאן לפני שבוע, השיגה תמונת-שמן של וילם דהיקונינג (אשה בירוק, כך שמה), מן השנים 1953-1955, סכום של 2,035,000 דולר (הוסיפו על כך 10% עמלת סאת'בי). ציור-שמן של צייר חשוב יותר בעיני, פרנסיס ביקון האנגלי (רומן) עם שני יושפים, בעיקבות ציורו של ולאסקו האפיפיו איווקופו העשירי, משנת 1963, נמכר בכריסטי'ס תמורת 1,320,000 דולר. מחירי-שיא אחרים לאמנות בת זמננו כללו: 814,000 דולר בעד ציור של רוברט ראושנברג. תמונה חסרת-שם של ג'קסון פולוק הנודע, בשחור ובלבן, נמכרה ב-1.2 מיליון דולר לאספן יפאני. ציור של מוריס לואיס, שעבודותיו הוצגו לפני כשנה שנתיים במוסיאון תל-אביב. נמכר ב-484,000 דולר (פלוס עמלה).

כמה "משיגים" אביגדור סטימצקי ורוד גלעד אצלנו בעד ציוריהם? כן, אני יודע, עניין של היצע וביקוש. אבל גם של להיות במקום הנכון בזמן הנכון עם העבודות הנכונות. רומה שמכל האמנים, הציירים שלנו הם ששילמו את המחיר היקר ביותר בעד הציגונות שלהם. ואל תענו לי שדהיקונינג או ויליאם מוריס הם הרבה יותר גדולים מאורי ליפשיץ, פנחס כהנג, לאה ניקל, אביגדור סטימצקי, יגאל תומרקין, אביבה אורי, מנשה קרישמן או רפי לביא. כי זה פשוט לא נכון.

פרופסור. נשוא פנים

אבל לא רק הציירים. לתשומת-לב הפרופ' סורים ואנשי האקדמיה שלנו, שכמעט אין חודש שבו אין מישהו בא עליהם בטרורניה בשל משכור-תיהם, דמי השבתון שלהם וסתם בזבזנותם: אלן גינבורג, פרופסור נשוא-פנים" או "מצויין" — זה תוארו — בברוקלין קולג', "מביא הביתה" משכורת של 68,000 דולר טכין ותקילין לשנה; זאת מלבד דמי השבתון וההשתלמות שלו. כל זה, תמורת יום עבודה אחד בשבוע הכולל שש שעות הוראה ("אני לא מלמד, אני משוחח איתם") ועוד שעות של קבלת-קהל.

נכון: במשכורת כזאת יידרשו לו 13 שנות הוראה כדי לרכוש ציור של ראושנברג ולא הרבה פחות — לקנות ציור של שכנו וידייר-מנוער לרייבס. לעומת זאת, הוא יודקק לחמש שנות הוראה בלבד כדי לרכוש ציור של מלקולם מורלי (מי זה?), שנמכר בחודש שעבר במכירה פומבית כאן, תמורת הסכום נשוא-הפנים או המצויין של 352,000 דולר.

תאמרו: גינבורג מיקרה חריג. אחרי הכל: "נשוא פנים". אשיב לכם: האחרים מקבלים לא הרבה פחות. עכשיו אתם יודעים מדוע דן מירון ובנימין הרשקובסקי יידי מעדיפים את קולונל ביה ואת י"ר.

כשפרופסור ישראלי לא-מצויין כמוני מביא הביתה 10,000 דולר נטו לשנה — זאת ממש סיבה למסכה.

מילא. לקנות את ראושנברג אני ממילא לא יכול להרשות לעצמי ובמורלי(?) אני גם לא מעוניין. אני מוכן בהחלט להסתפק ביחוקאל שטיירכמן, אביגדור סטימצקי, יגאל תומרקין, מוישלה ברנשטיין ורוד גלעד.

אבל המשכורת, המשכורת... למי שלא ידע זאת: הציגונות, רבותי, עולה כסף. הרבה כסף. מלבד כל הדברים האחרים שהיא עולה: אריק שרון, רפול, הרבנים חיים דרוקמן, שלמה גורן ומאיר כהנא, יובל גאמן, מאיר כהן אבידוב, אריה גוראל ומועצת יש"ע.

השאלה הגורלית היא אם המחיר הזה כדאי. הנהגה הסיני שלי (סין העממית) היה מן הסתם משיב כמו ג'ורג' סטיינר: לא.

בגישה עם משורר

לפני הפגישה עם אוקטאביו פאז — גדול משוררי מכתיו (מחיקו בלשונם), דיפלומט ואיש-העולם הגדול, פגישה רשמית, אגב, שתוכננה בתיווכה של נספחת-התרבות היפה של ספרד כאן — הולכים לפגישה חשובה יותר

חיתוך-עץ: דייוויד ג. קליין

אמריקה בעיני עצמה: חברת-שפע וצרכני-סעד. המומחים חוזים משבר כלכלי. האם יחזור השפל של 1929? בינתיים נרכשים ציורים בני זמננו במאות אלפי דולרים

שלנו. לפחות באורך השידורים על מישפט דמיאניוק. אחרי הכל, דמיאניוק שייך לעבר. פגישת רייגן וגורבאצ'וב תקבע אם יהיה לנו — כן, גם לנו, צרכני-הפיצוחים — עתיד.

בעשור האחרון, ובעיקר בשנים האחרונות, תחת ניהולו המקריח של אורי פורת, נעשינו סתגרים, כדלנים, מפרשים משאר העולם — אפילו יותר משהיינו. תוכנית מי-ביניימית, כמו זו של חיים יבין, לבטל את כל המישרים האינטליגנטיים, עשויה היתה לצמוח רק באווירה הפופוליסטית של שילטון-הטעם של סוקי-מחנה יהודה.

בסדר, אני לא נאיבי. יש מישהו המעוניין בכך, כלומר, לסלק את ירון לונדון, רם עברון, יצחק רועה ודומיהם מן המסך. יש גם מי שמעוניין שישראל לא תצטרף למישפחת-העמים אלא תישאר "גוי לברד ישכון" המתמקד לנצח בכעיות של אשכנזים וספרדים, יונים וניצים, חילונים ודתיים, ואחרון-אחרון-חביב — הנאצים.

יש מי וגם לא קשה לנחש מהיו. הצרה היא שאנחנו, כולנו, נותנים לו יד, אגרה — ועין.

הציגונות

עולה הרבה כסף

שיגעון רכישת התמונות — שיגעון בהגדרה הקלינית של המושג — מוסיף להשתולל. הפעם

יום קודם שואלים מומחה גדול לעניינים סובייטיים, קרמלינולוג (להבדיל מקרמינולוג) בשפת-המקום, אם גורבאצ'וב מביא עימו באמתתו (הוא ירד מן המטוס בלי אמתחת) ויתורים אמיתיים למערב, והלה משיב: לא, ידיו כבולות. תהייתה מלים יפות, יהיה ניסיון להשפיע על דעת-הקהל ועל הסניאט הכל-יכול, אבל לא יהיה שום דבר של ממש. למחרת כבר מבשר לנו קרמלינולוג אחר שגורבאצ'וב התחייב כביכול, בשיחה כארבע עיניים עם רייגן (ווגיעניינים הנוסף היה כנראה של הקרמלינולוג), לפנות את אפגאניסטאן תוך שישה חודשים. נראה שעבר מהליכוד למערך.

טקס החתימה על הפחתת מיספר הטילים הגרעיניים לטווח בינוני — אל יהיה ההסכם קל בעיניכם: — רבי-רושם. רייגן נושא נאום מרשים ביותר. הוא לא טיפש, האיש הזה. גם אם מישו מעוררו כתב לו את הטקסט, הרעיונות הם שלו, בכך מודים אפילו הציניקנים המקומיים.

הכיסוי העיתונאי של הביקור ראוי לכל שבח. בשרדה-התעופה, על הרשא בכית הלכן, בחדרי הנשיא הסגלגל (אובאלי) עושה הטלוויזיה עבודה מיקצועית מצויינת. היסטוריה מתרחשת לנגד עיניך. אתה נזכר בביקור סאראת אצלנו. גם הטלוויזיה שלנו היתה אז במיטבה.

ועם הזיכרון — הצער על שאנו הולכים ומסתגרים, הולכים ומתבודדים משאר העולם. במקום לשרד את סדרות השוטרים והגנבים המטופשות צריך היה לשרד ריווח מלא ושוטף על המיפגש ההיסטורי גם אצלנו, בטלוויזיה

מדווח מן המקורות

נתן זך

ככל זאת לא תליאבי ולא רומה לה וכל הדיבורים על תליאבי כעל מין ניו-יורק קטנה — ריבירי הבל ורעות רוח. כל עיר וייחודה המובהק שלה. כרגיל, כאן הכל בגדול. המונית הצהובה אומנם אינה גדולה מן התליאביית אבל מיספר המוניות... לפעמים העין קולטת מראה תריסר מוניות ויותר במבט אחר, כולן בתנועה. גם הסיפור על כך שמרבית נהגי המוניות כאן ישראליים — הגזמה גדולה, לפחות. נסעתי כאן בעשרות מוניות ואף לא ישראלי אחד נהג בהן. ובניגוד לביקורי הקודמים — גם לא יהודי אחד. פרסים, כושים, פקיסטאנים, יוונים, קובנים ויוצאי אמריקה הלטינית. נהג אחד — פליט סין העממית.

נותנים אצלכם לצאת? תשובה: כן, אם יש לך קרובים בחוץ. "כמה זמן חיכית?" — "שבוע שנים. אבל זה היה ב-1976. היום מחכים הרבה יותר".

סרבניקים. על סין העממית: "זה לא ארץ בשביל בני אדם. זה ארץ בשביל שוורים וזוחלים". עוד עושה-הנפשות לרעיון הגדול. ובשביל זה צריך היה להפסיד את היחסים בין וושינגטון ופקינג.

במגדל החדש כבר היית?

ב"Trump Tower כבר ביקרת? — אפילו מפי המשרד גבריאלי פרייל, ואכן, השאלה הראשונה כאן אינה כדבר ההצגה האחרונה בברודווי או התערוכות הנוכחיות (ג'וליאן שנאבל ופראנק סטלה).

מה לעשות, לוקחים מונית צהובה ונוסעים לבקר את ה"Trump Tower הגדול כן על-שם בעליו.

מה אומר לכם, בניין גאה. גורדי-שחקים בצורת קבוצת-ימיג'רלים, שמתוכה מודקק לו אחד ענקי בזוכית אפלה, בלתי-חרידה לקרני-השמש. שוכן כבוד בשררה החמישית, בלב מנהטן. מן הבניינים היפים שראיתי בימי חלדי, כמו בא לסתור את הטענה שמה שהוא תיפקודי ונקי מאורנאמנטים אינו יכול להיות בהיבט גם דקוראטיבי ואלגנטי.

ואתה שואל את עצמך, איך זה שכאן הם "עובדים", גורדי-שחקים האלה, שעה שבי לונדון, בפאריס או במילאנו הם סתם מיטרד ציבורי ונופי.

התשובה חייבת להיות קשורה באופיה של העיר הזאת, וכן גם בעובדה שכאן הם ניצבים בחברת בניינים, גורדי-שחקים אחרים, ולא מוזקרים אליל על כבדירות מזהירה כשהם מגמדים את כל סביבותיהם.

הלקח: כשאתה מתנשא על פני סביבתך, זו שולחת אותך לחלל החיצון שבו אתה ניצב כמו אגודל חולה.

ואחרי-כך עוד באות השאלות הפרובוקטיביות בנוסח: נו, איך אוויר-הפסגות (המוזום) שם למעלה? ומה נשמע עם רעש המטוסים? ואיך זה לשלם 6,000 דולר טכין ותקילין לחודש בעד דירה ב 3 חדרים לא-גדולים, וכולי. יש כאן איוה מוסר-השכל באיושנו מקום. אבל הוא יפה, השד ייקח אותנו, המיגדל הזה.

אוויר פסגות ועם לבדד

הטלוויזיה אף היא מלאה כולה אוויר-פסגות. גורבאצ'וב ורייגן, ורייגן וגורבאצ'וב, שלא לשכוח את ראיסה וננסי וננסי וראיסה שהרבה שלום-כית כנראה אינו שורר ביניהן. יומנים ארוכים, פרשנות, ראינות. למי שמתעניין בפוליטיקה — הגיגה אמיתית. וגם למי שלא כלי-כך אוהב מומחים למיניהם.